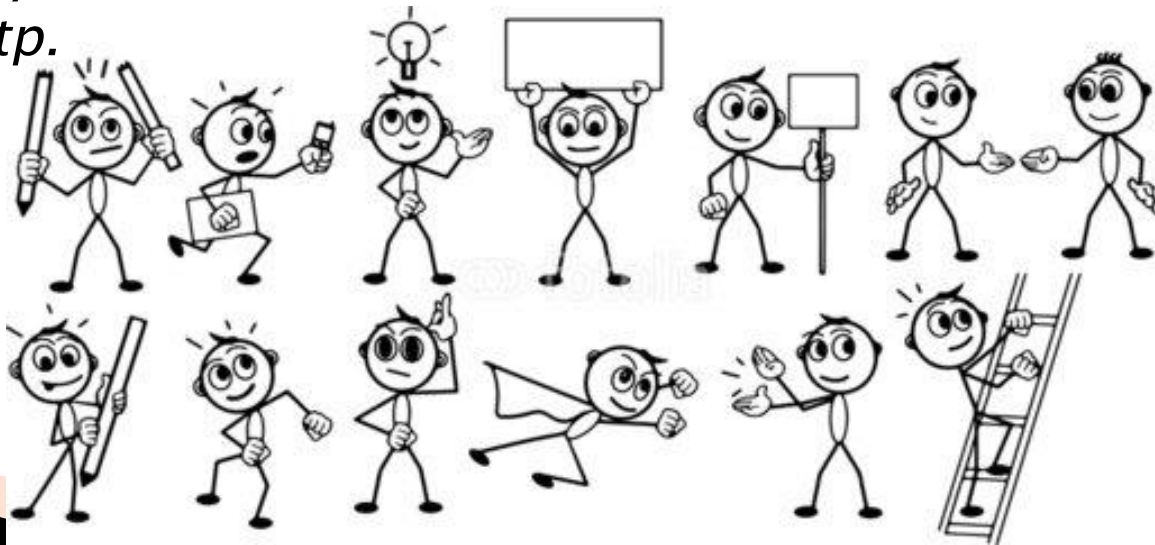

7.17 samorządu terytorialnego

Dwa rodzaje samorządu

- **terytorialny** – dotyczący wspólnoty osób zamieszkujących dane terytorium.
 - **funkcjonalny** – dotyczący wspólnoty osób opartej na więzi pracy, wykonywania zawodu lub innej działalności.
- *samorząd adwokacki*
 - *samorząd lekarski*
 - *samorząd rzemieślniczy*
 - *samorząd akademicki itp.*

Samorząd terytorialny

Samorząd – to instytucja, która tworzy ramy prawne dla samorządności obywateli.

- Mieszkańcy z mocy prawa tworzą wspólnotę i względnie samodzielnie decydują o sobie.
- Państwo powierza im pewne zadania administracyjno-publiczne.

Zadania samorządu

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców jest podstawowym zadaniem samorządu.

Rozróżniamy:

- zadania własne
- zadania zlecone
- zadania powierzone

Wszystkie sprawy o znaczeniu lokalnym nie zastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów są zadaniami własnymi gminy.

Zasady działania samorządu terytorialnego

- **unitarność** – władza jest zdecentralizowana, ale państwo nadal stanowi całość.
- **subsydiarność** (pomocniczość) – władza bliżej ludzi, co może zrobić jednostka niższego rzędu, nie należy tego powierzać komuś wyżej.
- **względna samodzielność** – decyzje na własną odpowiedzialność; nadzór państwa: jedynie legalności uchwał.
- **demokracja** – radni oraz wójtowie gmin, i prezydenci, powszechne, bezpośrednie, równe i tajne wybory.

Samorząd terytorialny w Polsce

□ **Artykuł 163 Konstytucji RP:**

Samorząd terytorialny wykonuje zadania publiczne nie zastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych.

□ **Struktura samorządu terytorialnego**

- samorząd gminny
- samorząd powiatowy
- samorząd województwa (sejmiki wojew

Samorząd gminny

☐ **Trzy rodzaje gmin:**

miejskie, miejsko-wiejskie i wiejskie

☐ **Gmina może na swoim terenie tworzyć mniejsze jednostki administracyjne (tzw. jednostki pomocnicze gminy):**

sołectwa, dzielnice, osiedla

☐ **Gmina może też powołać młodzieżową radę gminy.**

☐ **Władze gminy:**

– rada gminy (organ stanowiący i kontrolny)

– wójt, burmistrza lub prezydenta miasta (organ wykonawczy).

W jakich miejscowościach mamy wójta, a w jakich burmistrza?

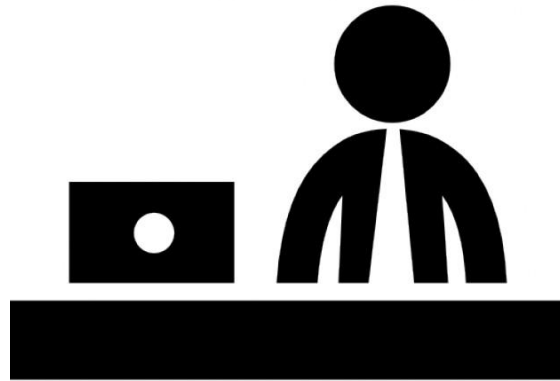
- **Burmistrz** jest przewodniczącym zarządu w tych gminach, w których siedziba władz znajduje się w miejscowości posiadającej prawa miejskie.
- W miastach powyżej 100 000 mieszkańców zarządu jest **prezydent** miasta.
- **Wójt** – gminy nie posiadające praw miejskich

Samorząd powiatowy

Powiat to wspólnota samorządowa oraz jednostka podziału terytorialnego obejmująca kilka gmin (powiat ziemski) lub teren miasta, które jest gminą na prawach powiatu (powiat grodzki). Władzami powiatu są rada i zarząd powiatu.

Powiat posiada osobowość prawną, własne mienie i budżet, a jego samodzielność podlega ochronie sądowej.

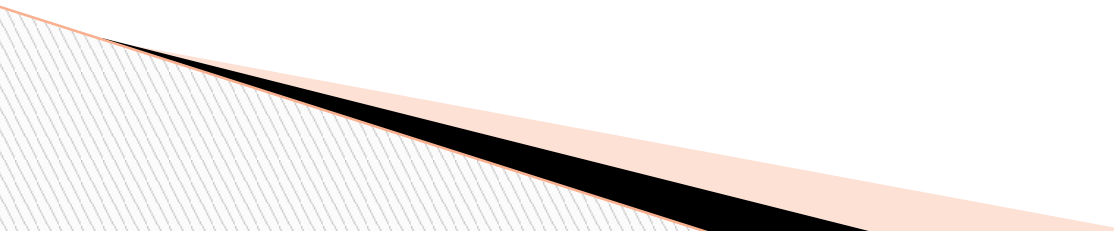

Rada powiatu

- rada powiatu jest organem stanowiącym i kontrolnym powiatu, wybierana jest na czteroletnią kadencję.
- w jej skład wchodzi od 15 do 29 radnych wybieranych na czteroletnią kadencję.
- na czele rady stoi przewodniczący, wybierany spośród jej członków.
- do uprawnień rady należy wybieranie i odwoływanie zarządu, uchwalanie budżetu i podatków, decydowanie o sprawach majątkowych, uchwalanie programów walki z bezrobociem oraz zapewnianie bezpieczeństwa mieszkańcom powiatu.
- w powiecie grodzkim ten organ jest nazywany radą miasta.

Zarząd powiatu

- zarząd powiatu to organ wykonawczy powiatu
 - w jego skład wchodzi od 3 do 5 osób wybranych przez radę, w tym starosta, który stoi na czele zarządu
 - do uprawnień zarządu należą: przygotowywanie i realizacja projektów uchwały rady, gospodarowanie mieniem powiatu, wykonywanie budżetu
 - do uprawnień starosty należy kierowanie bieżącymi sprawami, reprezentowanie powiatu na zewnątrz, zwierzchnictwo powiatowych służb i straży, powoływanie i odwoływanie ich kierowników oraz sprawowanie nad nimi kontroli
 - w powiatach grodzkich organem wykonawczym jest prezydent lub burmistrz.
-

Samorząd wojewódzki

Województwo to jednostka podziału terytorialnego oraz jednostka samorządu. W jego obrębie oprócz organów samorządowych działają również organy administracji państwowej.

W Polsce jest 16 województw

Do organów samorządu zalicza się sejmik województwa oraz zarząd województwa.

Sejmik województwa

- sejmik województwa to organ uchwałodawczy i kontrolny.
- w jego skład wchodzi radni wybierani w wyborach powszechnych na 4 – letnią kadencję. Ich liczba jest uzależniona od liczby mieszkańców, jednak nie mniejsza niż 30.
- na czele sejmiku wojewódzkiego stoi przewodniczący wybierany spośród jego członków.
- do uprawnień sejmiku należy uchwalanie budżetu i podatków, powoływanie i odwoływanie zarządu oraz marszałka.

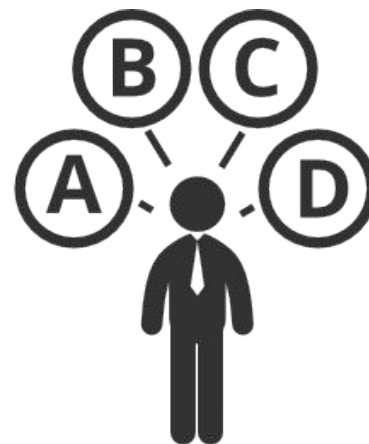
Zarząd województwa

- zarząd województwa to organ wykonawczy
- w jego skład wchodzi 5 osób wybranych przez sejmik, w tym marszałek, który jest jego przewodniczącym
- do uprawnień zarządu należy wykonywanie uchwał sejmiku oraz realizacja budżetu, gospodarowanie mieniem, przygotowywanie planów rozwoju województwa
- do uprawnień marszałka należy kierowanie bieżącymi sprawami województwa i pracami zarządu, reprezentowanie województwa

Wnioski

Zadania każdego szczebla samorządu są bardzo odpowiedzialne, a od ich efektywnej i profesjonalnej realizacji zależy komfort życia mieszkańców danego regionu. Tę odpowiedzialność biorą na siebie władze samorządowe, a także organy administracji samorządowej oraz rządowej na terenie województwa. Podstawową zasadą, na której opiera się działalność organów samorządowych jest względna niezależność od władzy rządowej oraz ochrona interesu społeczności lokalnej. O tym, co będzie dobre dla mieszkańców, najlepiej wiedzą osoby, które w niej mieszkają i są z nią bezpośrednio związane. Na tym założeniu opiera się ustrój samorządu terytorialnego w Polsce i nie tylko. Istotą samorządności jest pozostawienie samym obywatelom jak najszerszego pola decyzyjności i możliwości wyboru oraz kompetencji decydowania o sprawach związanych z ich codziennym życiem.

Dziękuję za uwagę

